

Мэдээллийн эрх чөлөө. Манай амлалт, олон улсын ХЭМ ХЭМЖЭЭ

Иргэдийн төлөөлөгчдийн хурлын дарга нарт
зориулсан сургалт

2009 оны 2 сарын 17-18

Мэдээллийн эрх чөлөө гэж юу вэ?

Мэдээллийн эрх чөлөө нь хүний язгуур эрх бөгөөд...НҮБ-аас эрхэмлэдэг хүний бусад эрхийн үндсэн хэмжүүр мөн.

НҮБ-ын Ерөнхий ассемблейн анхдугаар уулга уулзалтын 59-р тогтоолоос

Мэдээллийн эрх чөлөө гэж юу вэ?

Монгол Улсад засгийн бүх эрх ард түмний мэдэлд байна. Монголын ард түмэн төрийн үйл хэрэгт шууд оролцож, мөн сонгож байгуулсан төрийн эрх барих төлөөлөгчдийн байгууллагаараа уламжлан энэхүү эрхээ эдэлнэ

Үндсэн Хууль, 3-р зүйл

Мэдээллийн эрх ч | л | | гэж ю |
вэ?

Шууд оролцооны эрх

- Төлөөлтэй байх эрх
- Үйлдэл хийх эрх
- Мэдэх эрх

Мэдээллийн эрх чөлөө гэж юу вэ?

Мэдэх эрх- Мэдээллийн эрх чөлөө

- Мэдээлэл хайх
- Мэдээлэл хүлээн авах
- Мэдээлэл олж авах
- Мэдээлэл түгээх

Мэдээллийн эрх чөлөөний баталгаа

Үндсэн Хууль

- Төр, түүний байгууллагаас хууль ёсоор тусгайлан хамгаалбал зохих, нууцад хамаарахгүй асуудлаар мэдээлэл, хайх хүлээн авах эрхтэй (16.17)
- 10-р зүйл. Олон улсын өмнө хүлээх хариуцлага
- ХЭТТ, ИУТЭП-ын XIX зүйл

Мэдэллийн эрх чөлөөний баталгаа

Үндсэн Хууль

Ардчилсан ёс, шударга ёс, эрх чөлөө, тэгш байдал, үндэсний эв нэгдлийг хангах, хууль дээдлэх нь төрийн үйл ажиллагааны үндсэн зарчим мөн

1-р зүйлийн хоёр дахь хэсэг

Мэдээллийн эрх чөлөөний баталгаа

Төрийн албаны тухай хууль

Төрийн албанд баримтлах зарчим

- Ил тод байх (4.2.2)
- Ард түмэнд үйлчлэх (4.2.3)

Мэдээллийн эрх чөлөөний баталгаа

300 орчим хуулиас 129 хууль

- Мэдээллийг заавал хүргэх (58)
- Нээлттэй байлгах үүрэг ногдуулсан(67)
- Хариуцлага хүлээлгэх (3)
- Заавал мэдэгдэх үүрэг ногдуулсан (1)
- Авилгатай тэмцэх хууль

Олон улсын хэм хэмжээ

Хязгаарлалт:

- Үндэсний аюулгүй байдал
- Хүний эрхэм чанарыг хүндэтгэх
- Нийгмийн дэгжурам, эрүүл мэндийг хамгаалах

Олон улсын хэмжээ

Хэтрүүлэг:

- Төрийн нууцын тухай, төрийн нууцын жагсаалтын тухай хууль
- Байгууллагын нууцын тухай хууль
- Хувь хүний нууцын тухай хууль
- Бусад хууль

Олон улсын хэм хэмжээ

- Мэдээлэл дээд зэргээр нээлттэй байна
- Нийтлэх үүрэг
- Нээлттэй төрд дэмжлэг үзүүлэх
- Үл хамаарах хүрээг хязгаарлах
- Мэдээлэл олж авах үйл явцад дэмжлэг үзүүлэх
- Зардал

Олон улсын хэм хэмжээ

- Нээлттэй хурал
- Мэдээлэл нээлттэй байх жишиг тогтоох
- Шүгэлдэгчийг хамгаалах

Хуулийн хэрэгцээ, шаардлага

УИХ-ын 2000 оны 45-р тогтоолоор баталсан “Монгол Улсын эдийн засаг, нийгмийг Монгол Улсад хөгжүүлэх үндсэн иглэлд “Хүний аюулгүй байдлыг хангах сайн засаглал хөтөлбөр”-ийг хэрэгжүүлж эхлэх ажлыг зохион байгуулах” заалт орсон юм. Үүний дагуу уг хөтөлбөрийн бүрэлдэхүүн хэсгүүдийн үйл ажиллагааны дунд хугацааны буюу 2001-2004 оны төлөвлөгөө батлагдсан юм. Энэ төлөвлөгөөний “Зохистой засаглал” бүрэлдэхүүн хэсгийн үйл ажиллагааны төлөвлөгөөний 11.3.2-ын нэгд “Мэдээллийн эрх өлөөний тухай хуулийн судалгаа хийж, санал боловсруулах” хэмээн заасан билээ

Манай амлалт

Үндэсний хөтөлбөрийг хэрэгжүүлэхэд хууль дээдлэх, хүний эрх, эрх чөлөөг хүндэтгэх, нийгмийн шударга ёс, тэгш байдлыг хангах, олон нийтэд ил тод байх, бусад улс, олон улсын байгууллагын дэвшилтэт арга, туршлагыг харгалзах зарчмыг баримтална

2002, Авилгатай тэмцэх үндэсний хөтөлбөрийн
2.3 зүйл

Манай амлалт

Нууц хамгаалах хуулиудаар тогтоосон илүүц хязгаарлалтыг арилгах зэргээр төрийн хууль тогтоох, гүйцэтгэх, шүүх эрх мэдлийн байгууллага, албан тушаалтны үйл ажиллагааны ил тод байдлыг хангаж, энэ талаар иргэд, хэвлэл мэдээллийн ажилтны хүсэлт шаардлагаар мэдээлэл гаргаж өгөх үүрэг хариуцлага, иргэдээс мэдээлэл олж авах, түгээх эрхийг нь нарийвчлан тодорхойлсон хууль, эрх зүйн үндсийг бүрдүүлэх

2003, Хүний Эрхийг хангах үндэсний хөтөлбөрийн “Мэдээллийн эрх чөлөө, үзэл бодлоо илэрхийлэх эрх чөлөө” хэмээх 2.2.5-р зүйлийн нэг дэх хэсэг

Манай амлалт

“Ардчилал бол нээлттэй, ил тод нийгэм” болохыг хүлээн зөвшөөрч, “Нээлттэй, ил тод нийгэм мэдээлэл чөлөөтэй бүрдүүлэх, эрэлхийлэх болох түгээхийг “хөхиүлэн дэмжинэ”

Ардчиллыг шинээр болон сэргээн тогтоосон улсуудын олон улсын 5-р бага хурлын үеэр баталсан “Улаанбаатарын тунхаглал”, 2003

Манай амлалт

Засгийн газрын үйл ажллагааны
мөрийн хөтөлбөр, 2008-2012

Олон нийтийн мэдээллийн эрх
чөлөөг хангах эрх зүйн орчныг
боловсронгуй болгоно (4.5.9)

Бодит байдал

- “Олон нийтийн мэдэх эрх” судалгаа (2002-2003 он)
- “Төрийн байгууллагын ил тод, нээлттэй байдал” судалгаа (2002-2003)
- “Иргэний мэдээлэл олж авах нөхцөл боломж” судалгаа(2006 он)
- “Төрийн байгууллагын мэдээллийн нээлттэй, ил тод байдал” мониторинг (2007он)

Хуулийн т᠋᠋ с᠋᠋ л:

- “Глоб Интернэшнл” төрийн бус байгууллагын анхны хувилбар.
- Түүн дээр тулгуурласан ХЗДХЯ-ны хувилбар
- Мөн анхны хувилбарт тулгуурласан, 2007 оны 5-р сарын 2-нд УИХ-д өргөн барьсан, “Мэдээлэл авах эрх, эрх чөлөөний тухай” хуулийн төсөл
- Хууль санаачлагчидтай уулзсан. ННФ-ГИ Шинэчилж өргөн барих.

Анхаарал тавьсанд баярлалаа

- www.globeinter.org.mn
- www.monitoring.mn

Утас: 32 46 27, 32 47 64